

2024-10-02

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: KFKS-2024-00526

Motion – Utreda när motioner får hänskjutas till budgetfullmäktige (NL)

Inkom den 22 april 2024 av Kristina Granlund och Lina Olsson (NL)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar följande.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Kommunfullmäktige avslår förslagen i motionen om tillvägagångssättet för hur budgetpåverkande motioner ska behandlas. Kommunfullmäktige noterar att kommunfullmäktiges arbetsordning är i behov av en revidering avseende hanteringen av motioner som kan vara budgetpåverkande. Kommunfullmäktige beslutar att processen för hantering av budgetpåverkande motioner bör ske i enlighet med redogörelse i tjänsteskrivelse i ärendet daterad den 2 oktober 2024 samt att kommunfullmäktiges arbetsordning revideras avseende 30 § p 5 till följande.

Efter beslut av kommunfullmäktige beslutar kommunstyrelsen om remittering av motionen.

Budgetpåverkande motioner bör behandlas i samband med beslut om mål och budget.

Sammanfattning av ärendet

Nackalistan föreslår i motionen att kommunfullmäktige beslutar att kommunstyrelsen tillsätter en utredning som fastslår kriterier för budgetpåverkande motioner samt att motioner endast i undantagsfall kan behandlas i samband med Mål och budget.

Av utredningen i ärendet framgår kommunfullmäktiges arbetsordning är i behov av en revidering avseende hanteringen av motioner som kan vara budgetpåverkande. Det föreslås att processen för budgetpåverkande motioner sker inom ramen för ordinarie handläggning av motioner och därmed inte bestäms på förhand vid remittering av motionen. För det fall en motion är budgetpåverkande ska detta framgå av beslutsunderlaget hos den nämnd som utreder motionen. Av förslaget till beslut bör då framgå att motionen föreslås hanteras i samband med Mål och budget. Utifrån att en annan process föreslås för hantering av budgetpåverkande motionen, än den som föreslås i nu aktuell motion, föreslås motionen avslås.

Förslagen i motionen

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 22 april väckte Kristina Granlund och Lina Olsson (NL) en motion. Nackalistan vill att kommunfullmäktige beslutar

- att ge kommunstyrelsen i uppdrag att tillsätta en utredning som har till uppgift att fastslå vilka kriterier som krävs för att en motion ska hänvisas till budgetfullmäktige, och skyndsamt skapar ett regelverk för detta.
- att omvänd bevisbörda ska gälla så att det endast är möjligt att i undantagsfall hänvisa motioner till budgetfullmäktige, i de fall de påtagligt påverkar budget. Den part som önskar göra detta måste kunna visa på att motionen är så pass budgetpåverkande att den inte rimligen kan behandlas inom den löpande budgeten.

Beredning av motionen

Kommunstyrelsen har remitterat motionen till val- och demokratinämnden samt kommunstyrelsen. Efter att val- och demokratinämnden lämnat synpunkter på motionen har juridik- och kanslistaben gjort en samlad bedömning utifrån inkomna synpunkter samt kommunstyrelsens perspektiv i ärendet.

Val- och demokratinämndens synpunkter på motionen

Val- och demokratinämnden beredde motionen på sammanträdet den 23 september 2024. I beslutet anges att nämnden lämnar motionen vidare till kommunfullmäktige utan eget ställningstagande då nämnden saknar rådighet över motionens förslag. Av val- och demokratinämnden beslutsunderlag (tjänsteskrivelse daterad den 5 augusti 2024) framgår bland annat följande.

Val- och demokratinämnden har i första hand ansvar att vara lokal valmyndighet och i det ligger att administrera och genomföra allmänna val, vilket framgår av vallagen (2005:837).

Val- och demokratinämnden har i sitt reglemente följande uppgift:

”Val- och demokratinämnden bevakar demokratifrågor i kommunen och arbetar för att utveckla och fördjupa den demokratiska processen gentemot Nackaborna.” Utöver detta har alla kommunens nämnder ett ansvar för den demokratiska processen inom sitt ansvarsområde.

Val- och demokratinämnden har liksom övriga nämnder ett ansvar för att upprätthålla en god demokratisk process och är positiv till förslag som vill utveckla och förbättra hanteringen av motioner. Val- och demokratinämnden instämmer inledningsvis i vikten av en skyndsam hantering av motioner, inte minst för att frågans aktualitet ska bevaras, men kan konstatera att nuvarande hantering av motioner faller inom ramen för vad som

kan anses vara skyndsam hantering utifrån tillämplig lagstiftning. Eftersom den här motionens förslag specifikt rör kommunfullmäktiges arbetsordning så ligger ansvaret för dessa frågor utanför val- och demokratinämndens rådighet.

Juridik- och kanslistabens utredning och bedömning

Nuvarande reglering och hantering

Av 4 kap. 19 § kommunallagen (2017:725) framgår att ledamöter i kommunfullmäktige får väcka motioner. Som ett komplement till kommunallagen anger kommunfullmäktiges arbetsordning bland annat hur handläggningen av motioner ska gå till. Av 30 § p 5 kommunfullmäktiges arbetsordning framgår följande.

Efter beslut av kommunfullmäktige beslutar kommunstyrelsen om remittering av motionen. Budgetpåverkande motioner bör behandlas i samband med beslut om mål och budget eller behandling av tertialbokslut.

Utifrån ovan bestämmelse beslutar kommunstyrelsen (genom delegation till kommunstyrelsens arbetsutskott) om vilka nämnder och övriga remissinstanser som bör yttra sig över varje motion. I detta beslut anges även om motionen ska beslutas i samband med mål och budget. Om en motion beslutas vara budgetpåverkande skiljer sig handläggningen av motionen åt något jämfört med den sedvanliga handläggningen av motioner. Skillnaden är att den slutliga handläggningen av motionen avvaktas till kommunstyrelsens mål och budgetsammanträde (oftast i slutet på oktober) och kommunfullmäktiges sammanträde om mål och budget i november månad. I det fall en motion inte bedöms vara budgetpåverkande avvaktas inte mål- och budgetsammanträdena i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige utan motionen handläggs direkt efter att remitterade nämnder och kommunstyrelsens utskott handlagt motionen.

Bedömning och föreslagen process för hantering av budgetpåverkande motioner

Syftet med skrivningen om särskild handläggning av budgetpåverkande motioner i kommunfullmäktiges arbetsordning är i huvudsak att säkerställa att motioner som har budgetpåverkan hanteras tillsammans med ordinarie budgetprocess. Genom att fatta beslut om en motion som har budgetpåverkan i samband med Mål och budget säkerställs att det finns avsatta medel för införande av det som föreslås i motionen och att ett kommunövergripande perspektiv vägs mot andra identifierade behov av investeringar och åtgärder. Juridik- och kanslistaben bedömer dock att eventuell budgetpåverkan bör utredas i samband med ordinarie beredning av motionen. Det är först när berörd nämnd utreder motionen som det kan utrönas om förslaget i motionen har en budgetpåverkan eller inte för nämnden. I vissa fall visar beredningarna av motioner att förslagen redan är genomförda helt eller delvis.

Juridik- och kanslistaben föreslår därför att det av respektive nämnds beslutsunderlag framgår om motionen är budgetpåverkande eller inte. I praktiken innebär det att en redogörelse för budgetpåverkan görs under den obligatoriska rubriken ”Ekonomiska konsekvenser” i tjänsteskrivelserna. Respektive nämnd som fått en motion på remiss utreder då om förslaget har en budgetpåverkan för den egna nämnden eller ej. Av förslaget till beslut bör då framgå att motionen föreslås hanteras i samband med Mål och budget.

Utifrån ovan redogörelse för föreslagen process finns inte skäl att hantera motioner på så sätt som föreslås i motionärernas förslag. Motionärer ska inte argumentera för om en motion är budgetpåverkande eller inte. Detta bör i stället utredas av de nämnder som har ansvar för sakfrågan i respektive motion med hjälp av sakkunniga tjänstepersoner. Förslaget i motionen om att på förhand fastställa kriterier för när en motion är budgetpåverkande eller inte bedöms inte heller vara en möjlig lösning eftersom innehållet i motionerna varierar stort.

Juridik- och kanslistabens föreslagna process för hantering av motioner bedöms kunna ske utan revidering i kommunfullmäktiges arbetsordning. En mindre justering föreslås dock ske. Skrivningen om att budgetpåverkande motioner kan behandlas i samband med tertialbokslut föreslås tas bort. Detta eftersom bokslutet avser förfluten tid och inte utgör ett sammanträde där budget behandlas.

Efter beslut av kommunfullmäktige beslutar kommunstyrelsen om remittering av motionen. Om en motion bedöms vara budgetpåverkande bör den behandlas i samband med beslut om mål och budget.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget till beslut medför inga ekonomiska konsekvenser. Förslaget till beslut medför dock att handläggningen av motioner hanteras effektivt och de motioner som har budgetpåverkan hanteras inom ordinarie budgetprocess.

Konsekvenser för barn

Förslaget till beslut medför inga konsekvenser för barn.

Handlingar i ärendet

Tjänsteskrivelse den 2 oktober 2024

Bilaga 1 Motionen

Bilaga 2 Protokollsutdrag från val- och demokratinämnden den 23 september 2024 (§27)

Sara Lauri
Kanslidirektör
Stadsledningskontoret

Anneli Sagnérius
Kommunjurist
Juridik- och kanslistaben